

něž uznání vázáno, nemůže míti za následek jeho zrušení. Stát uznávající může užiti své autority k tomu, aby splnění slíbeného dosáhl. Je možno, že při té příležitosti pohrozí přetržením diplomatických styků. Ale to není »neuznáním«, tím stát z mezinárodního společenství nevystupuje. Ani když stát ve válce zřejmě porušuje mezinárodní právo a tak třeba velkou většinu ostatních států poškozují, i když je to v mírové smlouvě konstatováno, není třeba, aby byl v mírové smlouvě znova »uznán«.

Státu nově utvořenému může tedy starší stát před uznáním důvodně odpírati to, co se jinak členům právního společenství mezinárodního přiznává, čímž jej z toho společenství vylučuje. Nikdy však takto vyloučiti nelze stát jednou už mezinárodně uznaný. Odeprou-li si dva státy navzájem jistá práva základní, čímž na první pohled se k sobě chovají jako ke státům za plnoprávné členy mezinárodního společenství neuznaným, brání jeden druhému proto, že jej chce donutiti k něčemu, co považuje za jeho povinnost, nebo že jej chce potrestati, nebo že v tom vidí obranu proti útoku onoho státu; nikoli proto, že by jej nepovažoval za plnoprávného člena mezinárodního společenství. Tím z otázky právnícké stává se otázka politická. Při nedbání těchto rozdílů vadí nám v otázce mezinárodního uznání jistě nesrovnalost a odtud snahy vykonstruovati povinnost uznání nových států. Nebo snahy dokázati, že nabytí mezinárodní plnoprávnosti není závislé na libovůli států starších.

Z P R Á V Y.

Naše první pětiletí. *Tímto sešitem uzavíráme první pětiletí společné práce v časopise. Práce jím vykonané nesluší se vzpomínati na tomto místě, ostatně mluví za dlouhé výklady nejjasněji rejstřík, který jest přiložen. Z něho poznáte zřetelně, jak a které cíle sledoval náš list, čeho dosáhl i kde naděje a snahy zklamaly. Avšak nutno si rovněž připamatovati, že první plány naše byly velmi skromné. Když nynější redaktor pracoval v létě r. 1919 program příštího časopisu, počítal pouze se sešitky o 8 stranách a jistě nikdo z nás si netroufal na větší rozsah. Pak bylo nutno naléztí obětavého redaktora. Tím byl kol. dr. Rauscher, který po dvě léta překonával se zdarem všechny počáteční obtíže. A na těchto základech rostla práce další, sdružení v práci s kolegy brněnskými a konečně letos i s kolegy bratislavskými. Pětiletí v časopise je příliš krátká doba, než by bylo možno z ní činiti závěry pro příští cíle. Ale tolik je jisto, že zájem a chuť k práci u všech spolupracovníků, jichž řady stále se rozšiřují, rok od roku roste a redaktorovi přísluší milá povinnost přátelsky poděkovati všem spolupracovníkům za veškeré úsilí a doufati, že i v dalších pětiletích věnují svou družnou spolupráci k rozvoji našeho listu. Stejně tak vděčně vzpomínáme vzácných příznivců ze všech tří našich profesorských sborů právnických fakult, dále ministerstva školství a národní osvěty, které nás podpořilo subvencí, jakož i všech interesentů z právnícké a státovědecké veřejnosti naší domácí i zahraniční.*

Dr. František Čáda.

Kultura slova v právnickém studiu. Jedním z problémů, jenž musí být řešen při reformě právnického studia je poskytnouti mladým právníkům možnost, aby dovedli plně uplatnití výsledky svého studia. Dobrý právník musí být dobrým řečníkem. Nemyslím tímto slovem řečníka táborevého, ale jde tu o to, aby každý právník dovedl dáti svému projevu náležitou a přesvědčivou formu.

Třebas je zmíněná zásada všeobecně známa i adeptům práva i jejich učitelům, vidíme přece, že je stále zanedbávána. Vychází se u nás z přesvědčení, že není třeba nějak zvláště hleděti na formu řeči, rem tene, verba sequentur. Na druhé straně pak ti, kdož dle své povahy hodně mluví, jsou designovanými advokáty; ti ostatní se někde uchyti, kde není třeba zvláštních schopností konverzačních. Tak se dnes vulgo mluví o mladých právnících. Neuvažuje se však, že právník v jakémkoliv povolání musí být obratný ve vyjadřování a že musí vždy dbáti stručnosti a jasnosti projevu. A neuvažuje se dále, že umění řečnické je umění, získané prací a že řečníkem a pohotovým debatérem je možno se státi.

Dnes poukazuje se i z kruhů neprávnických na úpadek řečnictví u nás (srv. článek prof. A. Nováka v Parlamentě), nehledají se však cesty k nápravě. Politické organizace pořádají hlavně před volbami řečnické kursy a tím je o řečnictví postaráno. O toto řečnictví však také nejde.

Na právnických fakultách není dnes příkladu ani pomoci. Nechceme jim ovšem vzítí dekorum ústavů vědeckých, pokládáme však za velmi účelné, aby i zde byla poskytnuta možnost i v tomto ohledu se vzdělávati. Studium právnické je dnes upraveno tak, že se mnoho v paměti ukládá, ale málo vydává; to je okolnost, na níž se právem poukazuje i jako na překážku rozsáhlejší paměti. Schází tu příležitost ke kontrole vědomostí, bystření v úsudku, získání vhodné formy řeči a dokonalosti slova. Semináře mají v tomto ohledu přece jen vliv malý, majíce v několika málo týdenních hodinách sledovati několik různých cílů a jsouce omezeny na malý kruh zájemníků. Je tedy právník v tomto ohledu odkázán úplně na sebevzdělání, které byt bylo pečlivé a vedlo k výsledku, přece vyžaduje ještě praxe v prostředí mu blízkém.

Zdá se nám tedy nezbytno, aby se i o této věci uvažovalo při nové úpravě právnického studia. — Zdá se pak, že nejhodnější formou nápravy byla by tu forma praktik, zejména jak se někde vyvinula, kde jest účastníkům hájiti protivná mínění konkrétních právních sporů. Tato praktika neodrazovala by široké kruhy posluchačstva teoretičností seminářů a vedle hlavního cíle cvičiti schopnost aplikovati obecné normy na praktické případy dosahovalo by se snadno i cíle, o němž mluvíme. Tato praktická cvičení bylo by rozšířiti co nejvíce a nemusili by je vždy řídití profesori a docenti, nýbrž i assistenti. Ský.

Dr. Augustin Popelka, prezident nejvyššího soudu Československé republiky dožil se v těchto dnech sedesátého výročí narozenin. Vzpomínáme jeho záslužné činnosti zejména organisátorské, kterou věnoval nejvyšší naší instanci soudní, vytvořiv ihned po převratu nejvyšší soud nejprve v Praze, pak po přesídlení v Brně. Jeho významná osobnost právnická byla také uznána svého času povoláním za ministra spravedlnosti.

P. J. Novgorodcev. In memoriam. Minulý měsíc zemřel v Praze vynikající ruský vědec, profesor ruské právnické fakulty v Praze prof. Novgorodcev. Pavel Ivanovič Novgorodcev narozen r. 1866 v Bachmutě studoval v Jekatěrinoslavi a v Moskvě. R. 1897, když pobyl před tím v cizině, obdržel hodnost magistra státního práva na universitě v Moskvě. Byla to jeho vědecká práce »O historické škole právnické«, na základě které této hodnosti dosáhl. R. 1902 dosáhl pak hodnosti doktora státního práva, podav práci »Kant a Hegel v jejich učení o právé a státu«. Novgorodcev mezi tím přednášel na universitě moskevské, kdež stal se r. 1903 mimořádným profesorem. Kromě řady menších statí, napsal ještě Novgorodcev r. 1900 dílo »Krise současného poznání právního«

a r. 1917 dvousvazkové dílo »O obecném ideálu« (Ob občestvennom ideále). Když vypukla bolševická revoluce, uprchl přes Krym do naší republiky, kdež vyvinul velmi záslužnou činnost při založení ruské právnické fakulty. Bylo jen oceněním jeho zásluh, byl-li zvolen děkanem této fakulty. Vzdálen od vlasti odešel prořídle ruské inteligenci hluboce založený myslitel a znamenitý právník a politik. Rauscher.

Dr. František Klein, bývalý ministr spravedlnosti, dožil se 70 let. Vzpomínáme-li toho zde, to proto, že Klein jest autorem jurisdikční normy a civilního řádu soudního, platného v zemích historických, zákonů, kterými i dnes se můžeme honositi. Kdo jest pamětníkem starých procesních norem uzná, že Kleinovo dílo jest dílem vynikajícím. Než při učení tak vynikajících kvalit překvapuje jeho neporozumění pro otázky národnosti, speciálně česká otázka mu nikdy nebyla jasna. To však patří do politiky. Jako učenec jest Klein jedním z nejlepších, a z toho hlediska i my připojujeme se svojí vzpomínkou. —á—

Unifikace jednacího řádu pro soudy. Jak se dovídáme, byl ministerstvem spravedlnosti ministerské radě předložen návrh nařízení, kterým se jednací řád platný dosud v zemích historických pro soudy rozšiřuje také na Slovensko a Podkapatskou Rus, s platností od 1. července 1924. Rozdílnost soudních řádů vyžaduje jen nepatrné změny. Tak bude provedena na tomto poli unifikace úředního jednání v celé republice. Důsledek toho pak bude, že dnem planosti nového jednacího řádu, budou i na Slovensku zavedeny soudní rejstříky a téměř všechny formuláře jako v zemích historických, a odstraněn dualismus nevhodný jak pro obyvatele zemí historických, tak Slovenska a Podkapatské Rusi. dnk.

Další unifikace práva v republice. Oznamuje se, že vláda předloží další unifikační předlohu Národnímu shromáždění a to: předlohu živnostenského zákona spolu se zákonem o živnostenských soudech, vypracovanou ministerstvem obchodu, a zákon o horních úřadech vypracovaný ministerstvem veřejných prací. Divno jest však, co vlastně dělá ministerstvo unifikací, provádějí-li unifikací ministerstva odborná. Jest sice pravda, že působnost jeho, určená nařízením ze dne 29. prosince 1921, č. 501 Sb. z. a n., jest úzká, ale zdá se, že ministerstvo toto samo se nesnaží ani v této úzké působnosti vyniknouti a své raison d'être si uhájiti. dnk.

Okresní a župní rozpočty na Slovensku. Podané župní rozpočty na Slovensku podávají mnohý zajímavý obraz jednak tím, že může býti srovnáno 6 rozpočtů jednotlivých žup mezi sebou, kromě toho pak rozpočty na 1923, které byly dodatečně teprve letos podány, zároveň s rokem 1924. Prozatím, letos snad naposled, nebyly projednány župními zastupitelstvy, jak to zákon o župním zřízení (č. 126/1920 sb. zák. a nař. ze dne 29./11. 1920) v § 45. nařizuje, poněvadž tato dosud nefungují, nýbrž na základě § 3. vládního nařízení č. 310/22 sb. z. a n. sestaveny byly jednotlivými župany, na které pro přechodnou dobu přeneseny byly funkce župního zastupitelstva. Proti rozpočtu může každá osoba, která má v župě řádné bydliště, anebo které byla v župě předepsána přímá státní daň, do 14 dní po uveřejnění v župním věstníku podati námítky. Toto ovšem ani zdaleka nemůže nahraditi řádné projednání v župním zastupitelstvu a též celkem málo jej bylo použito.

Suma vydání všech žup dohromady, tedy vydání slovenské zemské správy, až do zřízení župního svazu slovenského ovšem jen fiktivní. obnáší na rok 1924 Kč 67,217.333.—. Srovnáme-li číslo toto s potřebami Zemského rozpočtu českého na rok 1924, platného pro teritorium jen o něco málo větší než teritorium slovenské (51,000.000 km² pro Čechy proti 49,000 km² pro Slovensko) a obnášející Kč 498, 966.035.—, jest na snadě veliký nepoměr mezi oběma samosprávami. Vysvětlení dlužno hledati ve zvláštích poměrech slovenských, kde mnoho věcí, které v historických zemích náleží do kompetence správy Zemské, náleží dosud

různým korporacím jiným. Malým příkladem jest školství, nacházející se po většině ve správě obcí církevních, takže značný díl výdajů na toto odvětví odpadá. Podobné poměry jeví se u srovnání jiných odvětvích správy. Jiné odůvodnění nutno hledati v různém přechozím vývoji v zemích českých a na nynějším území slovenském. Kdežto v zemích historických z národních důvodů pracovníci političtí hleděli z centrální státní správy pokud možno největší díl urvati ve prospěch zemských samospráv, v bývalých zemích uherských jeví se tendence opačné, hledící pokud možno největší díl správy přenést do ústředního sídla, rovněž z důvodů národnostních. Okolnosti tyto nutně projevují se též v rozpočtu. Nepoměr tento mizí však při srovnání řádné úhrady. Řádná úhrada v obou zemích činí asi 50% celkové potřeby. V Čechách činí Kč 191,358,487 (proti Kč 498,966,035 celkové potřeby) na Slovensku Kč 33,263,288 (proti Kč 67,217,333 potřeby). Poměr řádné úhrady jest tedy pro Slovensko o něco příznivější. Rozpočty župní srovnány mezi sebou ukazují rovněž mnohé zajímavé věci. Vydání rozdělena jsou ve všech rozpočtech na 8 kapitol. Vydání na správu ústředí, Pense, Výdaje sociální a humanitní, na Veřejné zdravotnictví, Hospodářské, Dopravní, Kulturní a Různá. Na kapitole ústředních výdajů župy Košické možno pozorovati prvenství, které měla tato župa v organisování nových župních úřadů. Výdaje z roku 1923 Kč 440.155— zmenšují se pro rok 1924 na Kč 174.200—, neboť zařizovací náklady zapraveny po většině v roce 1923. U všech ostatních žup jeví se buď zvýšení anebo celkem nepatrné snížení. Pro budoucí léta jest očekávati na této kapitole čísla mnohem menší. Mimochodem jenom uvádím zajímavou okolnost, že vydávání župního věstníku župy bratislavské končí schodkem na r. 1924 Kč 60.000, na rok 1923 dokonce schodkem Kč 80.000, naproti župě Košické, kde jeví se pro rok 1924 nadbytek Kč 6.000. Deficit tento odůvodňuje se velikým úbytkem přeplatitelů, zvláště notářů. Pozornost naší upoutá rovněž vydání na provedení župních voleb, kde viděti, jak draze se musí platiti nesprávně provedené a proto případně zrušené volby. Jedná se o sumy stotisícokorunové (na př. v župě Bratislavské Kč 400.000). Hlasů, navrhuujících zrušení voleb minulého podzimu, bylo dosti. Oprávněnost odmítnutí těchto nejpáděnější může býti doloženo rozpočtovými čísly. Výlohy tyto jsou sice z části hrazeny politickými stranami, avšak tato okolnost na věci nic nemění. Kapitola II. (pense) neobsahuje nic zajímavějšího. Velké přesuny a rozdíly jeví se však v kapitole III. (Výdaje sociální a humanitní). V župě Košické pro rok 1923 prelimována potřeba Kč 2.000—, pro rok 1924 však již 110.000— Kč. V tomto směru stojí v popředí župa Bratislavská, která pro rok 1923 prelimovala Kč 50.000— (na sirotčince, na podporování župních sociálních a humanitních spolků), pro rok 1924 však již Kč 400.000—. V župě nitranské naopak proti roku 1923 (Kč 102.200—) jeví se na rok 1924 pokles na 39.000—. Ve všech ostatních župách výdaje tyto na rok 1924 jsou oproti roku 1923 vyšší. Veřejné zdravotnictví (kap. IV.) dle rozpočtu nejlépe je opatřeno v župě nitranské (na rok 1923 Kč 4,052,457, rok 1924 Kč 3,748,598), pak v župě povážské (Turč. Sv. Martin) Kč 3,839,170 na rok 1924. Zanedbání v tomto směru jeví se na župě Košické, kde prelimováno na rok 1923 Kč 1,489,228, na 1924 Kč 1,561,228. Na výdaje kulturní nejvíce vydává župa Košická, v roce 1923 Kč 52.000, na 1924 Kč 231.000 (museum v Bardiově, župní čítárna a knihovna, učební pomůcky pro rolníky, práce osvětové, zařízení knihoven, poučné letáky a brožury a epid. chorobách, chov rostlin a zvířat). Uvážíme-li ovšem kulturní poměry župy Košické, dojdeme vysvětlení dostatečného. Na posledním místě stojí župa Podtatranská (L. Sv. Mikuláš). Na této kapitole nebylo pro rok 1923 prelimováno vůbec nic, na rok 1924 Kč 25.000.

Úhrada rozdělena jest do 10 kapitol: I. příjmy ze župního jmění, II. státní přídělky, III. poplatky, IV. příspěvky, V. pensijní příspěvky, VI. samostatné dávky, VII. pokuty, VIII. různé, IX. subvence, X. přírůžky. Příjmy ze župního jmění mají jen župy nitranská a povážská. Příjmy tyto jsou však celkem malé. Neobyčejně zajímavý a poučný příklad poskytuje II. kapitola, státní přídělky. Jedná se o přídělky z daní

z lihu, piva, daně pozemkové a obratu. Srovnajme přiděly z daně z lihu na rok 1924 v župě nejzápadnější, Bratislavské a župě nejuvýchodnější, Košické. Co do počtu obyvatelstva se obě župy od sebe příliš neliší. V župě Košické přiděl z daně z lihu činil Kč 2,400,000, z daně z piva Kč 300,000, úhrnem Kč 2,700,000. V župě bratislavské, kde obyvatelstvo hmotně mnohem lépe je postaveno, přiděly tyto činily jenom 1,300,000 Kč. Nejméně vynáší dávky tyto v župě podtatranské Kč 1,600,000 na rok 1924, což částečně způsobováno jest menším počtem obyvatelstva této župy. Toto jsou jenom suché cifry, mluví však jasně. V kapitole samostatné dávky není v žádné župě prelimitováno, poněvadž vlastní přímé dávky dosud ustanoveny nebyly. Subvence (kap. IX.) obdržely župy Povážská a Podtatranská (župa Povážská od státu na mimořádné stavby mostů a silnic, od obcí jako náhradu za rekonstrukci silnic a mostů, župa Podtatranská rovněž na stavby silnic, mostů a na udržování župního sirotčince). Velké rozdíly mezi jednotlivými župami, jeví se v kapitole VIII., různé příjmy, podobně jako v VIII. kapitole výdajů, různá vydání, vznikly tím, že v každé župě byly jiné druhy příjmů resp. vydání pod tímto titulem prelimitovány.

Na všech rozpočtech jeví se dnešní tísnivé hospodářské poměry, všechny končí schodky, které nutno hraditi župními přírážkami. Na župních přírážkách jeví se z části oprávněnost námitek, pronášených v poslední době proti prospěšnosti župního zřízení, a které slyšeti hlavně z historických zemí, že totiž při různé hospodářské a poplatní síle jednotlivých žup hospodářsky slabší župy jsou v postavení obtížném. Buď musí od mnohých úkolů ustoupiti, anebo, chtějí-li udržeti krok s jinými o větší poplatné síle, musí více zatížit poplatnictvo. Poněvadž rozpočet projednávající zastupitelstva volena jsou z poplatníků, tu jistě bude dána přednost vynechání mnohých, byť i naléhavých župních úkolů, aby veřejná břemena, beztak již značná, nebyla zvětšována. Tím může nastati během času veliká různost mezi jednotlivými župami, což by nebyl výsledek právě žádoucí. Župní svazy tyto nesrovnalosti úplně neodstraní, poněvadž mají se zabývati jenom oněmi záležitostmi, které dotýkají se několika žup (regulace řek, stavba silnice, elektrisace a pod.). Příkladem jsou přírážky župy bratislavské, které při 56% v r. 1923 mají vynést Kč 11,111.444, při 62% v roce 1924 pak Kč 12,110.370, kdežto v ostatních župách (kromě zvolenské na rok 1923) přírážky obsahují více než 100%, aniž by se docílil výnos, přesahující 9,000.000 Kč.

Tak na př. v župě Nitrané na rok 1924 112% přírážky s výnosem Kč 5,801.671, Pohronské (sídlo Zvoleň) 105% s výnosem Kč 6,100,929, Povážské vsídlo Turčanský Sv. Martin) 115% mají vynést Kč 5,858,079. Podtatranské (sídlo Lipt. Sv. Mikuláš) 108% s výnosem prelimitovaným na Kč 4,031.611, Košické 108% s výnosem očekávaným Kč 8,250.000.

Jinak podání rozpočtů nutno jen uvítati, neboť jsou dalším krokem v budování naší vnitřní správy a znakem vždy většího uspořádání poměrů na Slovensku.

Jaroslav Ocelík, Bratislava.

Krise sociální politiky v Německu. Sociální ústav pořádal 3./IV. t. r. přednášku dra L. Heydeho, prof. nár. hospodářství na universitě v Kielu o krisi sociální politiky v Německu. Přednášející, uvedený prof. Grubrem, poukázal zprvu na to, že jako je shodná hospodářská struktura Československa i Německa — t. j. státy vysoce průmyslové — tak je i shodná sociální politika, kterou obě země od konce války prováděly. Při tom však tato poválečná sociální politika, jak Německa tak Československa, nepřinesla nic nového, byla a je vlastně jen pokračováním předválečných idejí a snah sociálně-politických, které teď ovšem byly snad teprve dovršeny a prakticky provedeny. (Tak 8 hodinová doba pracovní, sociální pojištění, podpora nezaměstnaných, rozhodčí soudy, závodní rady a pod.). Řečník pojednává podrobněji o některých těchto reformách, tak poukazuje na př. na obtíže t. zv. produktivní podpory v nezaměstnanosti, kde při nouzových pracích jsou nesnáze s nekvalifikovanými pracovními silami, o celkové bezvýznamnosti závodních rad a pod.

Tento vývoj sociální politiky německé byl zaražen různými okolnostmi, hlavně politickými a valutárními. Nepříznivě působí na celou sociální politiku Německa reparace; Německo nemůže platit jinak než vývozem, musí mít proto co možná nejmenší náklady výroby a odtud jde tlak proti sociálním reformám, poněvadž ony na konec přece jen zatěžují výrobu. Ale tu zase ostatní svět se brání proti sociálnímu dumpingu Německa, které takto ohrožuje sociální vymoženosti dělnictva celého světa. Proti sociálním reformám mluví i hrozná ztráta produktivních sil válkou (2 miliony mrtvých, 4 miliony raněných), zmenšená výkonnost dělnictva a konečně dnešní stabilisace německé měny (díky rentové marce), která nutí podnikatele, zvyklé dosud na konjunkturní zisky inflační, k nejužkostlivější kalkulaci, co možná k největšímu snížení výrobních nákladů. Přesvědčení, že jen výroba může Německo vyprostiti z dnešní těžké situace vedlo vládu k tomu, že byla nucena — z důvodu ulehčiti produkci — k suspensi a restrikci některých sociálních zařízení. To se týče zejména 8 hodinové doby pracovní, která může být v celé řadě případů prodloužena až na 10 hodinovou. Posice dělnictva v této době proň tak svízelné byla ještě oslabována tříštěním odborových organizací a demagogií komunistův, kteří rozbíjeli organizace zakládáním t. zv. buněk a pod. Někteří podnikatelé pak považovali dobu za vhodnou k úplnému odstranění reforem sociálně-politických, ale dle mínění přednáščeova názory tyto u většiny podnikatelů přece jen nepronikly.

Prof. Heyde však považuje tyto zjevy za pouhou přechodní krizi. Trefně praví, že není hlavní věcí na př. to, je-li ve všech oborech zavedena 8 hodinová pracovní doba a pod., ale zásadní otázka, zda vůbec se má prováděti sociální politika a sociální reformy. A sama tato idea sociální reformy je dnes oslabena a v krizi. Jsou názory (řečník je odmítá), že místo státní péče sociální by měla nastoupiti jakási samospráva sociální politiky. Staré ideje sociálně-politické byly více méně splněny a jako vše, co je z oblasti idejí přeneseno na tvrdou půdu reality — více méně zklamaly; nějakých nových uskutečnitelných idejí sociálně-politických pak není. Přednášející na konec podotýká, že cílem sociální politiky má být vyřešení problému, jak dělníka při dnešní dělbě práce uspokojiti s jeho postavením a dáti mu radost z práce, kterou koná.

St. Režný.

Obchodní smlouva italsko-jihoslovanská. Obchodní misse obou států usnesly se na úmluvách týkajících se území bývalého svobodného státu Rjegy. Mezi jiným zabývala se konference otázkami železniční dopravy mezistátní, pojednávala o dopravních sazbách železničních a námořních; mimo to i o jiných důležitých problémech, v nichž však nesjednáno jednoty názoru a jež odloženy na program dalšího vyjednávání. Sekretariátu Svazu Národů v Ženevě předloženy k registraci a k publikaci úmluvy týkající se Rjegy a orientálních zájmů italských, úmluvy nemalé důležitosti pro přátelství a spolupráci obou sousedních států.

M. Jirásek (Řím).

Právnícká Jednota konala ve čtvrtek dne 24. dubna 1924 řádnou výroční valnou hromadu. U společnosti jejího rázu spěje život klidným tokem, který nebývá rušen okolnostmi vnějšími ani měněn pro nové cíle, což opět dosvědčila i tato schůze o »P. J.« Je však jisto, že doba starostenství prof. dra Hermanna Otavského a jednateilství dra Polana za nových podmínek státního života přináší jí velikou vzpruhu. Nelze tak sice souditi ze vzrůstu počtu členů, který letos dosáhl dosud nebyvalé výše (601), poněvadž se tak stalo čilejší agitací než zvýšeným zájmem členů, kteří bohužel až příliš dávají na jevo svůj desinteres vůči »P. J.« vytrvalou neúčastí jedinečných a valnou většinou velmi zajímavých týdenních přednášek, jichž tohoto roku bylo celkem 19. Také na valnou hromadu dostavilo se jich jen 27 a bylo by tedy již jednou radno říci, že »P. J.« zasluhuje si větší pozornosti, jestliže jindy zvláště o knihovně, na níž letošního roku bylo vynaloženo přes 7.000 Kč, dobře členové vědí. A valná hromada nebyla nezajímavá: především vzestup počtu

členstva, dále zpráva o knihovně, která letos dosáhla 5776 svazků, pak zpráva časopisu »Právník«, v níž redaktor (prof. dr. Lukáš) si trpce ztěžoval do poklesu odběratelů hlavně se strany soudců (celkem nyní místo 2000 jen k 1900 odběratelů) a konečně i zvolení komitétu pro spolupráci se »Société de législation comparée.« Při jednání o navázání těchto styků s cizinou vystoupily) zřejmě dřívější nesnáze »Právnícké Jednoty«. Neboť Jednota žije stále podle prvních, nepraktických stanov z r. 1864, které na příklad nepřipouštějí zřizování odborů. Tyto normy jsou pak příčinou, proč společnost nemůže se odvážiti dalších prací, aniž by její dobré snahy stále o strohé tyto paragrafy se nelámaly. Vždyť nelze ani změnit stanov, protože jejich přísní stylisátoři nepřipustili konání druhé valné hromady, když se nesejde potřebný počet členů hned poprvé. Jak oznámil na této valné hromadě starosta prof. Hermann Otavský, přikročí se k reformě při příštím právníckém sjezdu. Do té doby jistě bude možno ředitelství Jednoty zaříditi veškeré potřebné kroky, jichž změněné poměry a zvýšená činnost společnosti vyžaduje, jelikož s naprostou jistotou lze očekávati dodatečného souhlasu pro snahy vedoucích činitelů, jimž dlužno za jejich práci vzdáti všemnu čest, chválu i dík. Ča.

Mezinárodní právo před československým zákonem? V polovici května nadělal mnoho hluku případ jednoho pražského vyslanectví (podotýkáme, že orientálního), které koupilo palác na Malé Straně, a jak již nyní za bytové nouze bývá, nemohlo po dobrém přiměti nájemníka domu toho, aby byt svůj vyklidil. Začly proto šikany se strany majitele domu, a to hlavně tím, že dům zůstal od 6 hodin večer uzavřen a v neděli po celý den, takže nájemník (profesor německé university) byl ve »vězení«, ježto domovní klíč mu byl odepřen. Případ sám o sobě, který se stal také předmětem interpelace, nebyl by juristicky zajímavý, ale nás interesuje hlavně odpověď zástupce cizího státu, na zakročení třetích osob: »... legace nemůže souhlasiti s argumenty, které z zájmy nájemníkovy podle československého zákona kladou výše než zájmy cizí diplomatické misse, které jsou chráněny zákonem mezinárodním. Nikdo nemůže tvrditi, že zájmy nájemníkovy jsou větší než zájmy cizího diplomatického zástupce ... legace nemůže své důležité zájmy obětovati pohodlnosti nájemníkově, který se pokládá za pána domu...« Tento názor cizí legace jest jak pravzvláštní, tak nesprávný. Poměr nájemníka a legace, jako representanta majitele domu, je čistě soukromoprávní, a nemá s mezinárodním právem co dělat. Koupí-li si cizinec, ať je to vláda cizí nebo cizí jednotlivec, u nás dům, platí pro něho ustanovení našeho zákona, stejně jako platí pro naše občany. A nebyl-li tak opatrný, že koupil dům vyklizený, musí mu býti znám zákon o ochraně nájemníků, jenž i pro něho platí. dnk

Anketa o reformě studia pokračovala na schůzi redakční rady pražské dne 19. května 1924. Na otázku třetí stran autonomie jednotlivých fakult ve studijním řádu pronesena byla myšlenka uniformity studijního řádu pro celou republiku jak z důvodů studijních, aby byl umožněn snadný přechod z fakulty na jinou, neboť se vyslovuje požadavek, aby pokud možno každý student mohl se seznámiti i se studiem na fakultě jiné a tak nabýti většího rozhledu a za druhé i z důvodů hospodářských, když nucen sociálními poměry musí přesídliti z universitního města do jiného mezi studiem. Definováno pak, že by autonomie byla myslitelná ve věcech nezásadních, na př. vázanosti na určité kursy přednášek, povinnosti seminárních cvičení a pod., čímž se získá osobitý charakter studia určité fakulty.

Na otázku čtvrtou stran rozdělení na fakultu právníckou a státovědeckou většinou pronášena mínění, že u nás nelze provésti rozdělení pro tradici nynějšího života praktického. Naproti tomu vyzdvížen (Zvěřina) i význam možného rozdělení, jimž by se dosáhlo větší specialisace.

Otázky další budou probrány až po prázdninách, kdy dojde i ke zpracování odpovědí, jež zatím došly písemně. Ča.